

Ihmiskunnan ulkopuolella

Kuvaus saksalaisesta sotilaselämästä "rauhan" aikana

Kirj. August Winning

SUOMENNOS

Meidän komppaniassamme palveli muuan Taberski-niminen puolalainen. Ennen sotaväkeen tuloaan oli hän ollut lammaspaimenena, ja kasvanut jokseenkin ilman kaikkea kouluopetusta. Kirjottaa hän ei osannut sanaakaan ja hänen lukutaitonsakin oli sangen keho. Mutta hän oli hyvin sopuisa ja moninräkkäyksin oli hänestä tehty hyvä sotamies. Kun minä tulin kasarmiin palveli hän jo toista vuotta ja kun meidät jaettiin komppanioihin, jouduin minä hänen vierusmieheekseen.

Vähitellen tulimme ystäviksi. Hän kertoi minulle, että hän oli tullut hyvin vastenmielisesti sotaväkeen. Hänen äitinsä oli jo kauan sitte ollut leskenä ja oli jokseenkin vanha ja sai vaivaisapua kunnalta Schrimmin piirin eräässä syrjäkylässä. Hänen molemmat veljensä olivat Westfalenissa ja ansaitsivat hänen mielestään paljo rahaa, mutta eivät lähettäneet koskaan mitään kotia, koska itse olivat naimisissa. Hän oli hyvin iloisissaan siitä, että hänen palvelusaikansa pian tulisi päättymään. Tutuksi tulleamme oli hänellä vielä kaksi sataa päivää jälellä. Siitä lähtien ilmotti hän minulle joka aamu vielä jälellä olevien päivien luvun. Kun niitä oli sata viisikymmentä, osti hän mittanauhahan, jollaisia räätälit käyttävät, ja leikkasi siitä joka iltä senttimetrin pois.

Mitta lyheni lyhenemistään. Tosin merkitsi jokainen senttimetri kuumaa ja hikistä päivää, mutta tämä ei voinut ajan pyörää pysäyttää.

Manovereilla kuljimme me Taberskin kotipaikan ohitse. Kun meillä oli pitkällainen seisaus, pyysi Taberski lupaa pari minuuttia käydä äitiään puhuttelemassa, joka hänelle pitkän neuvottelun jälkeen myönnettiinkin. Palatessaan toi hän mukanaan äitinsä, joka kerrankin tahtoi nähdä suuren sotilajoukon. Hän oli vanha nainen, josta näki, että hänen elämänsä oli ollut puutetta ja työtä. Erotessa itki hän kovin, kuten kaikki äidit sellaisissa tilaisuuksissa tekevät, ja tahtoi suudella poikaansa. Mutta hän torjui sen. Kuten useimmat ihmiset, häpesi hänkin syvimpiä ja luonnollisimpia tunteitaan.

Tulihan hän niin pian kotiin! Jo 14 päivän kuluttua!

Eteenpäin marsittaessa oli hän hyvin iloinen, hän kertoi minulle, että hän pääsee heti uudelleen lammaspaimeneksi. Sitte ei enää komenneta: "Kivääri o'alle, käyntiin mars!" — Vielä neljatoista päivää. —

Nekin menivät. Me olimme palanneet takaisin linnotukseemme. Reserviläiset antoivat tavaransa pois ja pukeutuivat siviilivaatteisiin. Taberski ylpeili pitkissä saappaissaan ja uudessa lakissaan.

Vapauden tuulahdus kulki läpi ummehtuneen kasarmin. Kaikkialla iloisia kasvoja ja kirkkaita onnesta säteileviä silmiä! Hämärässä käytävässä, ravintolassa ja saleissa kaikuvat vanhat säveleet:

Ja kotihin päästyä täältä
Ken veljien seurassa ei
Nyt maljaansa riemuiten joisi:
Ohi murheinen aika on, hei!
Ohi murheinen aika on mennyt,
Sotamiehiä olla ei enää!

Viimeinen päivä oli sunnuntai. Seuraavana aamuna piti miesten päästä lähtemään. Tilaisuutta saada olla vielä kerran vanhain tovereiden seurassa, vielä kerran juoda heidän kanssaan käytettiin luonnollisesti suuressa määrässä. Taberskikin joi itselleen kelpo humalan. Vasta aamulla palasi hän reservilauluja laulaen. Hän heittäytyi vaatteissaan vuoteelleen.

Pian kaikui merkkitorvi. Se oli reserviläisille merkki, että heidän piti jakautua joukkueihin komppanian pihalla. Aliupseerit juoksivat pitkin käytäviä ja tempoivat huoneiden ovet auki ja huusivat nukkujat hereille.

Taberski ei liikahtanutkaan. Hetken rytyyttivät häntä toiset. Turhaa vaivaa! Kasarmin pihalta kuului jo moniäänistä hälinää, jonka keskestä kaikuivat korkeat komennushuudot, mutta Taberski makasi yhä edelleen tukki humalassa vuoteellaan. Hän puheli itsekseen reservistä, joka vihdoinkin oli rauhassa.

Minä nousin vuoteesta ja aulin herättämisyrityksissä. Kaikki turhaa. Vihdoin saapui myöskin päivystävä aliupseeri.

"Taberski, mies kulta, kaikki

odottavat teitä! Nopeasti nyt ulos!"

"Reservi on rauhassa", kaikui vuoteesta vain.

"Älkää tehkö tyhmyyksiä! — Kaksi pitkää vuotta on mies tahtonut kotiinsa ja nyt kun hänen pitäisi mennä, ei häntä saada kasarmista ulos! Eteenpäin!"

"Reservi on rauhassa!"

Jotkut miehet tempasivat Taberskin ylös. Hän pysyi vaivoin jaloillaan, mutta ilmeisesti ei hän tiennyt mistä oli kysymys. Hänet työnnettiin ovelle, missä muuan aliupseeri otti hänet vastaan. Kuulimme kummankin kömpivän käytävää pitkin ja siirryimme akkunaan lähtöä katsomaan.

Silloin syntyi äkkiä ankara melu. Pihalta virtasi miehiä kasarmin ovelle, josta pian vyöryi ulos rykämä virkapukuisia ihmisiä. Kun se vähitellen hajaantui jäi jällelle kolme henkilöä: Taberski, päivystävä aliupseeri ja pataljoonan adjutantti. Nämä kumpikin pitelivät Taberskia pystyssä ja veivät hänet pihalle majurin luokse, jolla oli ylipäällikkyyksien miesten kuletuksessa.

Taberski käveli nyt aivan rauhallisesti, mutta hän ja aliupseeri olivat verissäään. Mitä majuri sanoi, emme voineet ymmärtää; hän osotti kädellään putkaa ja sinne vietiin Taberski. Hän pani kaikin voimin vastaan, mutta voimakkaat nyrkit pakottivat hänet menemään. Hän huusi, että koko kasarmin piha kaikui: "Äiti, äiti!" Mutta kuolemanhiljaisuudessa ei kuulunut mitään vastausta.

Pian saimme tietää, mitä oli tapahtunut. Taberski oli tiedottomassa tilassaan vastustanut aliupseeria, joka tahtoi viedä hä-

net ulos. Rappusilla oli syntynyt käsikämmä ja Taberski heitti aliupseerin menemään. Alhaalla ovelta oli seisonut pataljoonan adjutantti ja nähnyt kaikeksen tämän. Tämä oli asian kulku.

Hetkistä myöhemmin vietiin Taberskin vanha sotilaspuku putkaan, jossa hänen piti uudelleen pukeutua niihin siviilivaatteiden asemasta. Puolipäivän aikaan vietiin hänet sotilaskiväärin.

Viiden, kuuden viikon kuluksua asetettiin hänet sota-oikeudessa syytöseen tottelemattomuudesta ja esimiehensä pahoinpitelämisestä.

Minua oli useiden muiden tovereiden kera kuulusteltu todistajana Taberskin käyttäytymisestä. Ne olivat surullisia hetkiä meille. Kun Taberski vietiin meidän ohitsemme, oikeudenkäyntihuoneeseen, tunkeutui hänen katseensa läpi luiden ja ytimien. Hänen kasvonsa olivat tuhkan harmaat, katsettaan ei hän uskaltanut kohottaa maasta ja hänen käyntinsä oli kuin unisakävijän. Huudahdin hiljaa hänelle, heikko puna tuli hänen epätoivoisille kasvoilleen, sitte sulkeutui nudelleen oikeushuoneen ovi hänen jälkeensä. Juttu meni ihmeellisen nopeasti. Kun minua kuulusteltiin sanoin minä, että Taberski oli juonut itsensä aivan tiedottomaksi. Uskoin tällä tekevänä hänelle palveluksen. Enhän tiennyt tai en ainakaan ajatellut, ettei juopumus sotilaan rikoksissa ole koskaan lieventävä asianhaara. Muuten ei tuhlatu monia sanoja, olihan kaikki niin päivän selvää.

Nuori sota-oikeusneuvos, joka oli syyttäjänä, puhui ikäänkuin

Saksan valtakunnan olemassaolo tai häviöönjoutuminen riippuisi siitä, miten tämä epätoivoinen miesparka oli toiminut. Hänellä oli helppo tehtävä. Taberskin puolustaja, muuan lihava ylikuuntantti, ei tehnyt monia vastaväitteitä. Ja Taberski itse ei puhunut mitään, ainoastaan "En" ja "Kyllä", ja tämänkin niin nöyränä ja alistavana, että se humisi huoneessa kuin kuolevan korina.

Oikeus tarvitsi täsmälleen seitsemän minuuttia rangaistuksen määräämiseen. Sitte julistettiin tuomio:

Kaksi vuotta ja seitsemän kuukautta vankeutta!

Kun tämä oli luettu, pääsi Taberskilta kumea koriseva huudahdus. Hän horjui ja tarttui väliaitaan. Hänen katseensa harhaili apua etsien kautta huoneen ja se kiintyi muutamaksi sekunniksi meihin.

"Viekää ulos!"

Olimme ikäänkuin kuulomme menettäneet. Ja minähän olinkin todella kuuro. En osannut nousta tuolilta, Minusta tuntui kuin olisi kallion lohkare polvilani. — —

"Saatte mennä!" huusi meille tutkinnon johtaja.

Ulkona puolipimeässä käytävässä näimme kaksi henkilöä, kersantti vei Taberskia koppiinsa. Näin hetkisen hänen horjuvan eteenpäin, sitte katosi hän pimeisiin portaisiin. Hänen askeleensa kaikuivat kuin kumea hätähuuto armottomassa hiljaisuudessa.

Tuolla kaukana Schrimmin piirissä tuijotti kurjan savimajan ikkunasta vanha nainen yli tyhjiä peltojen odottaen poikansa saapumista.